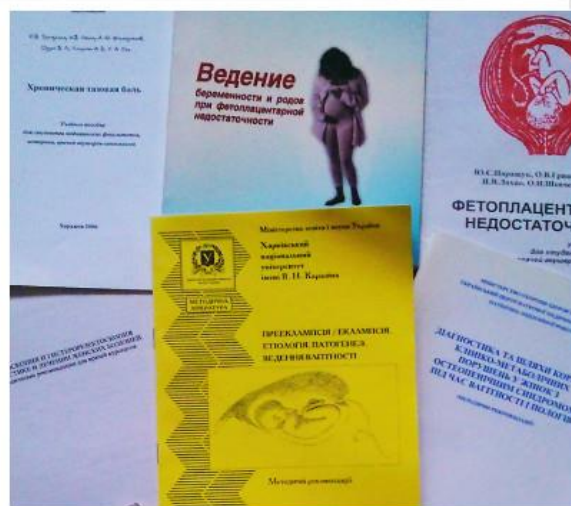

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Медичний факультет

Кафедра акушерства та гінекології

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

На сьогоднішній день кафедра є акушерства і гінекології є провідною за своїм профілем в Україні, що обумовлено високою кваліфікацією персоналу, навчально-методичною роботою з використанням інноваційних підходів та актуальними науковими дослідженнями. Кафедра є випускаючою по підготовці спеціалістів за спеціальністю 7.12010001 «Лікувальна справа».

ІСТОРІЯ КАФЕДРИ

Історія розвитку акушерства в місті Харкові є складовою частиною розвитку акушерства в Україні. Її становлення нерозривно пов'язано з Харківським державним університетом, який був заснований 17 січня 1805 року. При його відкритті було створено чотири відділення, серед яких і відділення лікарських або медичних наук до складу якого входило шість кафедр. В їх числі була кафедра повивального мистецтва, яка в подальшому мала назву кафедра акушерства, жіночих і дитячих хвороб.

Першим хто керував кафедрою був ад'юнкт медицини А. Я. Калькау (1805-1811), який читав курс акушерства тільки один рік. Систематичне викладання акушерства пов'язано з іменем І. П. Каменського, який очолював кафедру з 1811 до 1819 рр. Після його смерті, з 1819 по 1821 рр. акушерство викладалось іншими спеціалістами. З 1821 по 1823 рр. кафедрою керував І. Гнедич, а з 1824 по 1826 рр. – О. П. Богородицький. Заняття по акушерству на той час були теоретичними, а практичні навички відпрацьовувались на фантомі. О. П. Богородицький був носієм прогресивних ідей, він розумів, що для повноцінного оволодіння акушерством теоретичних знань недостатньо і в зв'язку з цим піднімав питання про необхідність відкриття акушерської клініки. Але при житті він не встиг втілити цю ідею на практиці. Передова наукова і громадська діяльність І. П. Каменського та О. П. Богородицького сприяли зростанню авторитета кафедри.

Подальший розвиток кафедри відбувався під керівництвом професора А. І. Блюменталю (1827-1834). В цей період на Університетській гірці була створена перша акушерська клініка (1829). Вона розраховувалась на 4 ліжка. Відкриття клініки дозволило доповнити теоретичні знання клінічними. А. І. Блюменталь

засуджував використання перфорації голівки живого плоду при вузькому тазі і вказував на можливі шляхи спасіння життя жінки і дитини.

З 1834 по 1862 рр. кафедрою керував Ф. І. Ган. Описаний етап розвитку кафедри являв собою, в основному, період емпіричного акушерства. В той же час він не був безплідним в науковому плані. За цей час було написано на акушерські, педіатричні та інші теми 15 наукових праць, із них 2 студентських і один практичний посібник по акушерству. Крім цього було підготовлено 15 бабок-повитух і 713 лікарів, з яких 14 удостоїлись звання акушера.

З 1862 по 1885 рр. кафедру очолював видатний акушер-гінеколог Іван Павлович Лазаревич, який вписав яскраву сторінку в історію вітчизняного та світового акушерства. Основна його заслуга полягає в тому, що акушерство та гінекологія стали розвиватись на науковій основі, прийняли фізіологічний напрям, а це в свою чергу сприяло удосконаленню практичного акушерства. Методика викладання акушерства стала проводитись на основі вивчення анатомії та фізіології організму жінки. З метою удосконалення учбового процесу І. П. Лазаревич добивався вивчення акушерської дисципліни безпосередньо біля ліжка хворої жінки. Завдяки його діяльності клініка біла розширена до 25 ліжок, що сприяло покращенню методики навчання, засвоєнню студентами практичних навичок. І. П. Лазаревич створив повивальний інститут, що готував акушеров (1869). Видатний вчений-новатор, педагог, громадський діяч, професор І. П. Лазаревич заснував і прославив вітчизняну школу акушерів-гінекологів. В числі його учнів – 6 професорів (П. А. Ясинський, Н. Д. Гавронський, Л. Манцевич, К. М. Горелейченко, М. Д. Пономарьов, М. Севастьянович). Він розглядав пологи як рефлекторний процес і приділяв велику увагу функціональному стану нервової системи для розвитку родової діяльності. Запровадив проведення бесід з роділлями для зняття домінанти страху перед пологами. В сферу його наукової діяльності входило вивчення слабості пологової діяльності, проблема еклампсії, оживлення дітей, що народились в асфіксії, питання гіпогалакції. Він винайшов і запропонував для практичних цілей багато інструментів. На виставці в Лондоні (1873) за створення «Атласу гінекологічних та акушерських інструментів» і прямих акушерських щипців він був нагороджений золотою медаллю. Блискучий хірург І. П. Лазаревич вперше в клініці почав виконувати операції оваріоектомії, а також видалення матки при наявності фіброміоми, використовувати хлороформ та ефір для знеболення пологів, запропонував зовнішній спосіб видалення

посліду. Наукова і практична діяльність професора І. П. Лазаревича знайшла своє відображення у 90 наукових працях. Серед них двохтомний підручник «Курс акушерства», монографії «Діяльність жінок», «Увага до дітей і матерів».

З 1885 по 1902 рр. кафедрою завідував видатний вчений і талановитий педагог М. Ф. Толочинів. В числі його здобутків знаходиться метод зупинки атонічних кровотеч шляхом тампонади матки, описання клініки незарощення міжшлункової перетинки у новонароджених (хвороба Толочинова-Роже), показання для переходу від консервативного лікування хворих жінок до оперативного і інші. Н. Ф. Толочинів продовжив розвиток Харківської школи акушерів-гінекологів. Під його керівництвом виконані 2 докторські дисертації (П. В. Міхін «К вопросу об антисептике родов»; М. М. Миронов «О причинах послеродовых заболеваний»), він опублікував 23 наукових праці, написав «Підручник повивального мистецтва», «Підручник жіночих хвороб», приймав участь у виданні журналу «Акушерство і жіночі хвороби». Завдяки діяльності професора М. Ф. Толочинова було побудовано нове приміщення і клініка збільшилась до 40 ліжок. В наш час в цьому будинку функціонувало акушерське відділення Харківської обласної клінічної лікарні, а після реконструкції Харківського регіонального перинатального центру у цьому будинку працюють декілька кафедр Харківського національного медичного університету.

В подальшому завідувачими кафедрою були – П. Я. Ясинський (1902 – 1903), П. В. Міхін (1903 – 1912), В. Д. Брант (1912 – 1922). П. Я. Ясинський є автором підручника «Курс акушерства». Професор П. В. Міхін відомий як продовжувач традицій та ідей І. П. Каменського, О. П. Богородицького, І. П. Лазаревича, Н. Ф. Толочинова. Він був чудовим лектором. В той час почала розвиватись бактеріологія і очолюваний ним колектив вніс свій вагомий внесок в вивчення цієї проблеми. Професор П. В. Міхін написав 15 наукових праць, під його керівництвом виконано 5 докторських дисертацій (Г. С. Прокоп'єв, Ф. А. Солов'єв, Н. М. Ілларіонов, С. М. Звинятський, П. Х. Хажинський).

Період з 1861 по 1917 рр. був дуже плідним для кафедри в науковому, педагогічному і практичному відношенні. За цей час на кафедрі було підготовлено 13 професорів, 4950 лікарів, більше 3500 акушерок, видано більше 300 наукових праць, написано три підручника по акушерству, один по гінекології, один по педіатрії, надана спеціалізована медична допомога багатьом тисячам вагітних і хворих жінок. При Харківському університеті почали проводитись

конкурси на кращі студентські наукові роботи, що сприяло заохочуванню до заняття науково-експериментальною роботою.

В 1920 році Харківський університет виділив з свого складу медичний факультет, який разом з жіночим медичним інститутом Харківського медичного товариства став основою для заснування Медичної академії. В подальшому вона була перетворена в Харківський медичний інститут.

У березні 2003 року в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна був знову відкритий факультет фундаментальної медицини. З початку викладання акушерства і гінекології проводилося на кафедрі педіатрії, акушерства і гінекології. Кафедра акушерства і гінекології існує як окрема структурна одиниця медичного факультету починаючи з 09.12.2008 року. Керівник кафедри – д. мед. н., професор Грищенко Ольга Валентинівна.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАФЕДРИ

Матеріально-технічне забезпечення кафедри знаходиться на найвищому рівні та повністю відповідає міжнародним стандартам.

Лекційні заняття проводяться у 5 лекційних аудиторіях, які обладнані мультимедійними системами та комп'ютерами, підключеними до внутрішньої мережі Університету та мережі Інтернет.

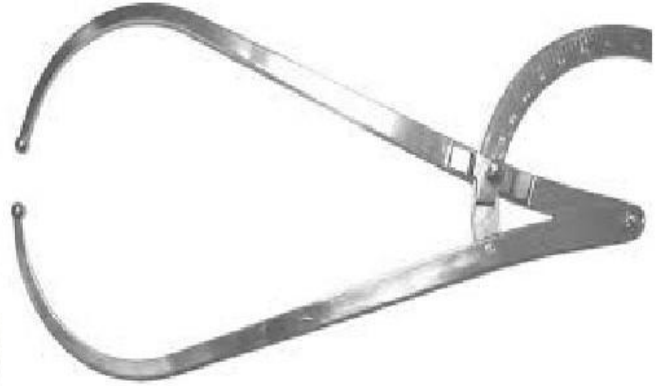

Для проведення практичних, лабораторних та семінарських занять кафедра має 5 навчальних аудиторій, які обладнані мультимедійними системами, персональними комп'ютерами з доступом до внутрішньої мережі Університету та мережі Інтернет, відео- та телевізійною технікою, необхідними макетами, муляжами та демонстраційними матеріалами.

Проведення навчальних занять по дисциплінам кафедри супроводжується використанням та застосуванням у навчальному процесі акушерських і гінекологічних фантомів, наборів інструментарію, наочних посібників у вигляді плакатів і муляжів, демонстраційних відео та 3D реконструкцій.

ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ

Керує кафедрою акушерства і гінекології завідувач кафедри, доктор медичних наук, професор Грищенко Ольга Валентинівна, яка є відомим в Україні та за її межами фахівцем в області акушерства, гінекології та репродуктивного здоров'я.

Закінчила у 1997 році Харківський медичний інститут за спеціальністю «Лікувальна справа». У 1979 році почала працювати асистентом кафедри акушерства та гінекології Українського інституту удосконалення лікарів, після закінчення клінічної ординатури, де вчилася з 1977 по 1979 рр. У 1980 році захистила кандидатську дисертацію на тему «Лікування дисфункціональних маткових кровотеч вагінальної гіпотермією» за спеціальністю 14.01.01 «Акушерство та гінекологія», а у 1992 році – докторську дисертацію на тему

«Стан репродуктивної системи у жінок з хронічною алкогольною інтоксикацією» за спеціальністю 14.01.01 «Акушерство та гінекологія». У 1993 році їй присвоєно звання професора кафедри акушерства і гінекології. З 1994 року професор О. В. Грищенко завідує кафедрою перинатології та гінекології ХМАПО, яка є опорною для ВНЗ післядипломної освіти. З 2008 року вочолоє кафедру акушерства і гінекології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У 2012 році отримала звання «Заслужений діяч науки та техніки України». Професор О. В. Грищенко є членом республіканської проблемної комісії «Акушерство та гінекологія», віце-президентом Української асоціації дитячих акушерів-гінекологів. Вона є членом редколегії журналів «Проблеми медичної науки та освіти» (ХМАПО, Харків), «Жіночий лікар» (Київ).

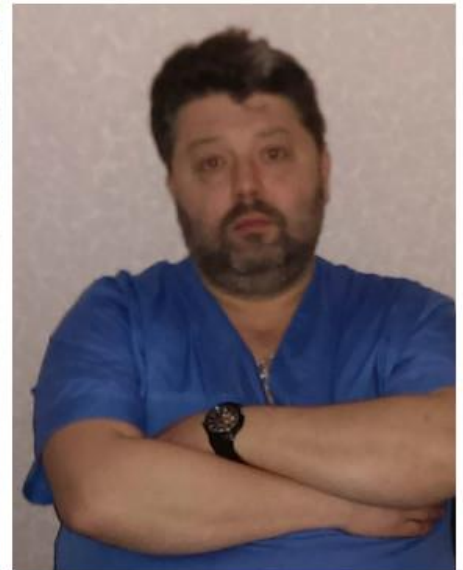
Професор О. В. Грищенко проводить активну науково-методичну роботу з проблем репродуктивного здоров'я та сучасних методів контрацепції. Вона є одним з авторів національного керівництва з планування сім'ї. Під її керівництвом виконано 2 докторських та 20 кандидатських дисертацій, заплановано і успішно виконуються 4 докторські та 8 кандидатських дисертацій. Професор О. В. Грищенко – автор понад 300 опублікованих наукових робіт, включаючи дві монографії, три авторських свідоцтва на винаходи і два нововведення. Професор О. В. Грищенко є членом спеціалізованої Ради ХНМУ з акушерства та патологічної анатомії з захисту дисертацій. В 1998 році вона була обрана дійсним членом української технологічної академії по кафедрі «Сучасні медичні технології». Професор О. В. Грищенко брала участь у роботі експертної групи з підготовки наказів Міністерства охорони здоров'я України № 503 та № 620 (проект «ПОЛІСІ») і в команді фахівців, які роблять клінічні протоколи для ведення основних патологічних станів в акушерстві та гінекології на основі принципів доказової медицини (проект «Здоров'я матері та дитини»). З 2006 року вона почала працювати в новому проекті «Разом до здоров'я».

КАДРОВИЙ СКЛАД КАФЕДРИ

Кадровий склад кафедри акушерства і гінекології включає 2 докторів медичних наук, професорів; 5 кандидатів медичних наук, доцентів; 3 кандидатів медичних наук, асистентів, 4 асистентів без наукового ступеня та 1 старшого лаборанта кафедри. Кількість штатних працівників складає 70%, а зовнішніх

сумісників – 30%. На кафедрі проводять наукову та викладацьку діяльність 1 лауреат державної премії та 1 заслужений діяч науки і техніки України.

Висока якість освіти забезпечується багаторічним досвідом і потужним потенціалом педагогічного персоналу кафедри. В середньому по кафедрі стаж педагогічної діяльності працівників у вищих навчальних закладах становить 22,5 років.

З метою підтримки високого науково-педагогічного рівня колективу співробітники кафедри щорічно проходять курси підвищення кваліфікації,

спеціалізацію, передатестаційні цикли, тематичні удосконалення та інші, в тому числі курси педагогічної майстерності та курси по впровадженню в навчальний процес інноваційних Інтернет-технологій і дистанційних форм навчання.

НАВЧАЛЬНА РОБОТА КАФЕДРИ

Навчальна робота кафедри акушерства і гінекології є одним з пріоритетних напрямів її діяльності. На кафедрі проводиться навчання студентів 3 дисциплін українською та англійською мовами.

Навчання студентів на кафедрі проводиться у відповідності з рекомендаціями типових програм дисциплін, затверджених МОЗ та МОН України і вдосконалених в рамках регламентованих норм кафедральним колективом. Викладання усіх дисциплін кафедри проводиться у відповідності з рекомендаціями та регламентом Болонського процесу.

Навчальний процес на кафедрі проводиться із застосуванням сучасної мультимедійної та комп'ютерної техніки, достатньої кількості наочних матеріалів з активним залученням студентів до клінічної та наукової роботи кафедри, а також із застосуванням інноваційних підходів до проведення освітнього процесу (онлайн-консультації для студентів, обговорення зі студентами різних питань в голосовому і текстовому чаті, дистанційний контроль підготовки студентів до ліцензійного іспиту КРОК-2 тощо). У процесі навчальної діяльності на кафедрі студенти мають можливість ознайомитися з роботою сучасного лікувально-діагностичного обладнання, яке є в розпорядженні кафедри.

Практичні заняття проводяться в умовах, максимально наближених до реальних. Студенти спільно з викладачами кафедри приймають участь у клінічних дослідженнях пацієнтів, які беруть участь у клінічних оглядах, консилиумах, обходах, лікарських та кафедральних конференціях, отримуючи вже на етапі навчання безцінний клінічний і практичний досвід.

Особливу увагу в процесі навчальної діяльності приділяється підготовці студентів до ліцензійного тестового екзамену КРОК-2, яка здійснюється з розбором тестових завдань усіх доступних баз і банків тестів, спеціально розробленого для медичного факультету програмного забезпечення, комп'ютерних класів та мультимедійного обладнання, Інтернет-систем дистанційної підготовки та контролю рівня знань, очного та онлайн-консультування викладачами з питань підготовки до КРОК-2 на протязі всього періоду вивчення дисципліни з рівномірним розподілом тестового навантаження на студентів. Ефективність підготовки студентів до КРОК-2 з дисциплін кафедри підтверджується результатами іспиту, за якими медичний факультет щорічно займає провідні рейтингові позиції серед медичних вищих навчальних закладів України.

В ході навчальної діяльності викладачами дисциплін кафедри відбираються і готуються кращі студенти для участі у Всеукраїнських олімпіадах, конкурсах, конференціях, з'їздах, на яких студенти медичного факультету щорічно займають призові місця і заохочуються грамотами, подяками, сертифікатами, відзнаками та ін.

ДИСЦИПЛІНИ КАФЕДРИ

На кафедрі акушерства та гінекології проводиться навчання студентів українською та англійською мовами з 3 дисциплін, серед яких:

⇒ **Акушерство та гінекологія** для студентів 4, 5, 6 курсів. Завідувач викладанням дисципліни проф. Грищенко О. В.; викладачі дисципліни

(українська мова навчання): доцент Сторчак Г. В., доцент Лахно І. В., доцент Васильєва І. А., доцент Горшкова З. А., ас. Дроговоз Е. В., ас. Овчаренко А. Т.; викладачі дисципліни (англійська мова навчання): доцент Сторчак Г. В., доцент Лахно В. В., доцент Васильєва І. А., доцент Горшкова З. А., ас. Дроговоз Е. В., ас. Козуб Т. А., ас. Головіна О. С.

⇒ **Медична генетика** для студентів 3 курсу. Завідувач викладанням дисципліни проф. Федота А. М.

⇒ **Фармакологія**. Завідувач викладанням дисципліни доцент Севастьянова Т. В.

Елективні курси:

⇒ **Ендоскопія в акушерстві та гінекології** для студентів 5 курсу. Завідувач викладанням дисципліни проф. Грищенко О. В.; викладачі дисципліни (українська мова навчання): доцент Сторчак Г. В., доцент Лахно І. В., доцент Васильєва І. А., доцент Горшкова З. А., ас. Дроговоз Е. В., ас. Овчаренко А. Т.

⇒ **Перинатологія** для студентів 5 курсу. Завідувач викладанням дисципліни проф. Грищенко О. В.; викладачі дисципліни (українська мова навчання): доцент Сторчак Г. В., доцент Лахно І. В., доцент Васильєва І. А., доцент Горшкова З. А., ас. Дроговоз Е. В., ас. Овчаренко А. Т.

МЕТОДИЧНА РОБОТА КАФЕДРИ

Методична робота кафедри акушерства і гінекології проводиться на постійній основі, а її результатом є повне методичне забезпечення дисциплін кафедри. Підготовлені кафедрою методичні матеріали доступні студентам в електронному вигляді онлайн, на серверах внутрішньої комп'ютерної мережі медичного факультету, в електронному депозитарії Університету, а також у друкованому вигляді.

Результатом методичної роботи кафедри за період її існування є підготовка колективом 3 підручників із грифом МОЗ України, 5 навчальних посібників, 23 навчально-методичних посібників і методичних рекомендацій, в тому числі 1 – англійською мовою.

З усіх дисциплін кафедри розроблені та постійно підтримуються в актуальному стані пакети методичного забезпечення, що включають робочі програми, календарно-тематичні плани, методики оцінки знань і вмінь студентів, методичні рекомендації до практичних занять та для самостійної роботи студентів, інструкції для студентів за навчання в умовах Болонського процесу, бази тестових і ситуаційних завдань для поточного та підсумкового

модульного контролю знань і вмінь студентів, переліки контрольних питань та рекомендованої літератури, тексти та мультимедійні презентації лекцій та ін.

НАУКОВА РОБОТА КАФЕДРИ

Наукова робота кафедри є невід'ємною частиною її діяльності. Співробітники кафедри, завдяки своїм науковим дослідженням, є визнаними науковими спеціалістами у своїх галузях не тільки на території України, але і за її межами.

Основним напрямком наукових досліджень кафедри є вивчення стану внутрішньоутробного плода, проблем прееклампсії, порушення обміну сполучної тканини у вагітностних і гінекологічних хворих, тромбофілії в контексті репродуктивних втрат.

З моменту заснування кафедри співробітники кафедри захистили 3 кандидатські дисертації. На даний момент на кафедрі заплановано і виконується 1 кандидатська і 2 докторських дисертації.

Результати власних наукових досліджень співробітників кафедри за час її існування відображені в опублікованих 7 статтях у журналах, які мають імпакт-фактор та входять в закордонні наукометричні бази, більше 30 статтях у вітчизняних фахових виданнях, 120 статтях в інших виданнях. Інноваційні підходи в наукових дослідженнях підтверджено 3 патентами та авторськими свідоцтвами.

Кафедрою організовано та проведено 15 науково-практичних конференцій, у тому числі 5 – міжнародних. З доповідями за результатами власних наукових досліджень співробітники кафедри взяли участь у 12 конференціях, з'їздах, симпозіумах, форумах, в тому числі у 8 міжнародних.

Наукові зв'язки кафедри встановлені з Харківським міським перинатальним центром, клінікою репродуктивної медицини імені В. І. Грищенко, обласної студентської поліклініки, Харківською міською лікарнею № 13, з якими підписані договори про обмін досвідом, наукове співробітництво і проведення спільних науково-дослідних робіт. Невід'ємною частиною наукової роботи кафедри є організація роботи студентських наукових гуртків, які є структурними підрозділами Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених медичного факультету. Студенти наукового гуртка

кафедри спільно із співробітниками кафедри беруть активну участь у клінічних розборах і консилиумах, науково-практичних конференціях, з'їздах, форумах, симпозиумах та наукових дослідженнях, за результатами яких опубліковано 4 статті в спеціалізованих виданнях, в тому числі 1 – у зарубіжних.

КЛІНІЧНІ БАЗИ КАФЕДРИ

Клінічними базами кафедри акушерства і гінекології є провідні заклади системи охорони здоров'я України, відомі своїм науковим і клінічним потенціалом далеко за межами України:

- ⇒ Харківський міський перинатальний центр, який є спеціалізованою установою з надання медичної допомоги за розродження в передчасних термінах вагітності, недоношеним новонародженим та лікування невиношування вагітності.
- ⇒ Клініка репродуктивної медицини імені академіка В. І. Грищенко – сучасний медичний заклад, який надає повний комплекс послуг для ефективної діагностики і лікування всіх видів жіночого і чоловічого безпліддя.
- ⇒ Харківська обласна студентська лікарня. Являє собою сучасний багатoproфільний лікувально-профілактичний заклад, що надає медичну допомогу на 3-х рівнях. Первинному – у 14 Центрах первинної медико-санітарної допомоги та 9 здоров'я пунктах, розташованих безпосередньо у вузах, де проводиться комплекс профілактичних і протиепідемічних заходів, надається первинна медична допомога. Вторинному – в поліклініці на 3 тис. відвідувань у день, де лікарями-фахівцями виявляються всі види лікувально-

профілактичної допомоги, в т. ч. диспансеризація, і проводяться всі необхідні діагностичні дослідження. Третинному – в стаціонарі на 180 ліжок для студентів та 60 ліжок для ліквідаторів аварії на ЧАЕС. Лікарня надає медичну допомогу студентам 26 вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації державної форми власності силами 866 співробітників, в т. ч. лікарями за 34 спеціальностями.

⇒ Харківська міська клінічна лікарня № 13. В структуру установи входить поліклінічне та стаціонарне відділення. Сационарне відділення розраховане на 305 ліжко-місць. В поліклінічному відділенні ведеться прийом за всіма основними лікарськими спеціальностями. В поліклініці функціонує денний стаціонар на 42 ліжка, в якому лікуються хворі терапевтичного, неврологічного та хірургічного профілів.

На клінічних базах проводяться лекційні, практичні та лабораторні заняття, клінічні розбори з участю студентів, відбувається формування практичних

навичок та закріплення отриманих теоретичних знань. Члени студентських наукових гуртків кафедри приймають активну участь у наукових дослідженнях, які проходять на клінічних базах кафедри.

Клінічна робота кафедри акушерства і гінекології проводиться співробітниками кафедри на клінічних базах з залученням студентів під час вивчення відповідних дисциплін.

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

КАФЕДРА АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ, Харківський міський перинатальний центр

Адреса: Салтівське шосе, 264, м. Харків, 61112

Е-mail: obgyn@karazin.ua

Сайт: <http://gynecology.univer.kharkov.ua>

Схема проїзду: тролейбус № 24 від м. Ак. Барабашова

На мапі: <https://goo.gl/maps/5wSAC515aLP2>